

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра землевпорядного проектування

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет землевпорядкування
«21» травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**«ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І ПАТЕНТУВАННЯ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»**

Галузь знань G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність G18 Геодезія та землеустрій
Освітня програма Геодезія та землеустрій
Факультет землевпорядкування
Розробники: професор, д.е.н., доцент Чумаченко О.М.,
доцент, к.е.н., доцент Кустовська О.В.

Київ – 2026р.

Опис навчальної дисципліни «Інформаційні технології і патентування наукових досліджень»: Навчальна дисципліна «Інформаційні технології і патентування наукових досліджень» спрямована на формування у здобувачів магістерського рівня вищої освіти сучасних підходів до організації, інформаційного супроводу, документування та правової охорони наукових досліджень у сфері геодезії та землеустрою. Дисципліна охоплює пошук і критичний аналіз наукової інформації, роботу з наукометричними базами даних і цифровими ідентифікаторами, використання інструментів керування бібліографією, базові підходи до керування дослідницькими даними, репозиторіями даних і коду, принципи відкритої науки та відтворюваності досліджень.

Особлива увага приділяється прикладним аспектам роботи з результатами досліджень у геодезії, землеустрої, ГІС, ДЗЗ, геоінформаційних сервісах, базах геопросторових даних і цифрових картографічних продуктах. Дисципліна формує практичні вміння виконувати патентний пошук, аналізувати рівень техніки, визначати доцільний режим правової охорони результатів інтелектуальної діяльності, обирати між патентуванням, авторським правом, ліцензуванням, режимом комерційної таємниці та відкритими ліцензіями для програмного забезпечення і наборів даних. Зміст дисципліни відповідає сучасним міжнародним практикам research-oriented та hands-on підготовки у сфері geomatics/geospatial sciences, open science, FAIR data management і geospatial interoperability.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
ОС	Магістр	
Спеціальність	G18 Геодезія та землеустрій	
Освітня програма	Геодезія та землеустрій	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова (ОК 8)	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістовних модулів	2	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	10год	6год.
Практичні заняття	20год.	6год.
Самостійна робота	60год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3год.	-

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти здатності ефективно використовувати сучасні цифрові інструменти для планування, інформаційного супроводу, виконання, документування, презентації та правової охорони наукових досліджень у сфері геодезії та землеустрою, а також приймати обґрунтовані рішення щодо управління геопросторовими даними, академічної комунікації, відтворюваності результатів, ліцензування, патентування та комерціалізації результатів досліджень. Дисципліна реалізується з урахуванням сучасних практик відкритої науки, керування дослідницькими

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Цифрові інструменти, геопросторові дані та відтворюваність наукових досліджень.													
Тема 1. Інформаційні ресурси науковця: наукометричні бази (Scopus, Web of Science, Google Scholar), Crossref, DataCite, тематичні журнали, конференції, репозитарії препринтів, репозиторії даних і програмного коду, принципи FAIR та базові вимоги до метаданих геопросторових даних	1-2	26	2	4			10		2				
Тема 2. Цифрові інструменти наукової комунікації та наукової видимості: ORCID, ResearchGate, профілі в базах даних, DOI, системи керування бібліографією (Zotero, Mendeley), цитування публікацій, даних і програмного забезпечення, академічна доброчесність.	3-4	26	2	4			15		2				
Тема 3. Керування дослідницькими даними та результатами досліджень: структурування даних, репозиторії, Git/GitHub/GitLab, електронні дослідницькі журнали, відтворюваність досліджень, technology transfer, IP-положення у міжнародних проєктах, відкриті та пропрієтарні моделі поширення	5-6	26	2	4					2	2			

результатів.													
Разом за модулем 1		78	6	12			25		4	4			
Модуль 2. Правова охорона, патентна аналітика та ліцензування результатів досліджень у геодезії та землеустрої.													
Тема 4. Основи патентознавства та патентної аналітики: об'єкти ІВ, критерії патентоспроможності, життєвий цикл патенту, патентні бази (УКРНОІВІ, Espacenet, PATENTSCOPE, Google Patents), ІРС/СРС, аналіз рівня техніки та freedom-to-operate.	7-8												
		21	2	4			10		2	2			
Тема 5. Підготовка заявки та вибір правового режиму охорони: структура патентної заявки, особливості опису програмного забезпечення, алгоритмів, веб-ГІС, баз геоданих, вибір між патентом, авторським правом, ліцензією, комерційною таємницею, open-source/open-data licensing для геопросторових рішень.	9-10												
		21	2	4			25						
Разом за модулем 2		42	4	8			35		2	2			
Усього годин		90	10	20		+	60	12	6	6			

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інформаційні ресурси науковця, FAIR-дані, репозиторії даних і програмного коду, базові метадані геопросторових даних.	2
2	ORCID, DOI, Zotero/Mendeley, наукова комунікація, академічна доброчесність, цитування даних і програмного забезпечення	2
3	Керування дослідницькими даними, відкриті наукові практики,	2

	відтворюваність, technology transfer та ліцензування результатів досліджень	
4	Патентні бази, IPC/CPC, аналіз рівня техніки, патентна аналітика і freedom-to-operate для геоінформаційних рішень	2
5	Патентна заявка, авторське право на програмний продукт і базу даних, відкриті ліцензії для коду, даних і навчально-наукових продуктів	2
	Разом	10

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1-2	Пошук наукових публікацій за темою магістерської роботи з використанням Scopus, Web of Science, Google Scholar, Crossref/DataCite; створення та налаштування бібліографічної бази у Zotero; експорт, очищення, тегування та групування джерел	4
3	Побудова огляду літератури: формування матриці джерел за тематиками, методами, країнами, часовими періодами; виявлення дослідницьких прогалів і формулювання власної наукової проблеми	2
4-5	Створення електронного дослідницького середовища магістранта: структура папок, репозиторій коду та матеріалів, version control, базовий data management plan, опис набору геоданих і метаданих	4
6-7	Патентний пошук за обраною технічною ідеєю у сфері геодезії, землеустрою, ГІС, ДЗЗ: пошукові стратегії, відбір релевантних документів, визначення IPC/CPC, аналіз рівня техніки	4
8	Підготовка патентно-інформаційного звіту: аналоги, прототип, відмінні ознаки, попередня оцінка патентоспроможності та доцільності правової охорони	2
9-10	Підготовка пробного опису об'єкта права ІВ: фрагмент заявки на винахід/корисну модель або комплект матеріалів для реєстрації авторського права на програмний продукт, базу даних чи геоінформаційну систему; коротка ліцензійна стратегія	4
	Разом	20

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота №1. Аналіз цифрового дослідницького середовища магістранта у сфері геодезії та землеустрою: добір баз даних, репозиторіїв, сервісів цитування, ідентифікаторів та інструментів керування бібліографією	10
2	Самостійна робота № 2. Підготовка структурованого огляду літератури з теми магістерської роботи та формування набору бібліографічних записів із коректними метаданими, ключовими словами й короткими анотаціями	15
3	Самостійна робота № 3. Порівняльний аналіз режимів правової охорони результату дослідження та підготовка проекту ліцензійних умов для використання геоданих, картографічних матеріалів або програмного модуля	10

4	Самостійна робота № 4. Підготовка пакету документів для правової охорони результатів дослідження: опис об'єкта, довідка про аналоги, попереднє обґрунтування патентоспроможності або доцільності реєстрації авторського права, вибір стратегії поширення результатів	25
	Разом годин	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Залік (атестаційний тест, що складається з 30 тестових запитань);
- Модульні тести (виконання модульних контрольних робіт №1 та №2 в кінці кожного змістовного модуля);
- Розрахункові роботи, як елемент виконання дев'ятох практичних і чотирьох самостійних робіт;
- Захист практичних робіт №№ 5,9;
- Опитування (усне та письмове) на лекційних заняттях 5-10хв. часу.

7. Методи навчання

Проблемно-орієнтовані лекції з елементами дискусії та аналізу кейсів; практичні заняття у форматі workshop з використанням наукометричних, патентних і геоінформаційних ресурсів; демонстрація цифрових інструментів пошуку, цитування, керування даними, репозиторіями та ліцензіями; виконання індивідуальних і мініпроектних завдань; самостійна робота з нормативними, науковими та довідковими джерелами; peer-review окремих результатів (огляд літератури, патентно-інформаційний звіт, опис об'єкта права ІВ, ліцензійна стратегія); консультації та супровід роботи в електронному навчальному курсі. Така модель краще відповідає practice-based та research-oriented підходам сильних магістерських програм.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно чинного «Положення про екзамени і заліки НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання (кількість балів)
1	2	3
Модуль 1. Цифрові інструменти, геопросторові дані та відтворюваність наукових досліджень.		
Тема 1. Інформаційні ресурси науковця: наукометричні бази (Scopus, Web of Science, Google Scholar), Crossref, DataCite, тематичні журнали, конференції, репозитарії препринтів, репозиторії даних і програмного коду, принципи FAIR та базові вимоги до метаданих геопросторових даних.		

<p>Практична робота 1-2. Пошук наукових публікацій за темою магістерської роботи з використанням Scopus, Web of Science, Google Scholar, Crossref/DataCite; створення та налаштування бібліографічної бази у Zotero; експорт, очищення, тегування та групування джерел</p>	<p>PH01, 02. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері геодезії та землеустрою, достатні для проведення досліджень і здійснення інновацій. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності, досліджень та інновацій у сфері геодезії та землеустрою.</p>	<p>20</p>
<p>Самостійна робота 1. Аналіз цифрового дослідницького середовища магістранта у сфері геодезії та землеустрою: добір баз даних, репозиторіїв, сервісів цитування, ідентифікаторів та інструментів керування бібліографією</p>		<p>10</p>
<p>Тема 2. Цифрові інструменти наукової комунікації та наукової видимості: ORCID, ResearchGate, профілі в базах даних, DOI, системи керування бібліографією (Zotero, Mendeley), цитування публікацій, даних і програмного забезпечення, академічна доброчесність.</p>		
<p>Практична робота 3. Побудова огляду літератури: формування матриці джерел за тематиками, методами, країнами, часовими періодами; виявлення дослідницьких прогалів і формулювання власної наукової проблеми</p>	<p>PH02, 03. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з питань професійної діяльності, досліджень та інновацій у сфері геодезії та землеустрою. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.</p>	<p>15</p>
<p>Самостійна робота 2. Підготовка структурованого огляду літератури з теми магістерської роботи та формування набору бібліографічних записів із коректними метаданими, ключовими словами й короткими анотаціями</p>		<p>10</p>
<p>Тема 3. Керування дослідницькими даними та результатами досліджень: структурування даних, репозиторії, Git/GitHub/GitLab, електронні дослідницькі журнали, відтворюваність досліджень, technology transfer, IP-положення у міжнародних проєктах, відкриті та пропріетарні моделі поширення результатів.</p>		
<p>Практична робота 4-5. Створення електронного дослідницького середовища магістранта: структура папок, репозиторій коду та матеріалів, version control, базовий data management plan,</p>	<p>PH03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої</p>	<p>25</p>

опис набору геоданих і метаданих	інформації та неоднозначних вимог.	
Модульна контрольна робота 1.		20
Всього за модулем 1.		100
Модуль 2. Правова охорона, патентна аналітика та ліцензування результатів досліджень у геодезії та землеустрої.		
Тема 4. Основи патентознавства та патентної аналітики: об'єкти ІВ, критерії патентоспроможності, життєвий цикл патенту, патентні бази (УКРНОІВІ, Espacenet, PATENTSCOPE, Google Patents), IPC/CPC, аналіз рівня техніки та freedom-to-operate.		
Практична робота 6-7. Патентний пошук за обраною технічною ідеєю у сфері геодезії, землеустрою, ГІС, ДЗЗ: пошукові стратегії, відбір релевантних документів, визначення IPC/CPC, аналіз рівня техніки	PH03, 10. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.	30
Самостійна робота 3. Порівняльний аналіз режимів правової охорони результату дослідження та підготовка проєкту ліцензійних умов для використання геоданих, картографічних матеріалів або програмного модуля	Захищати інтелектуальну власність, комерціалізувати результати науково-дослідної, винахідницької та проєктної діяльності.	10
Тема 5. Підготовка заявки та вибір правового режиму охорони: структура патентної заявки, особливості опису програмного забезпечення, алгоритмів, веб-ГІС, баз геоданих, вибір між патентом, авторським правом, ліцензією, комерційною таємницею, open-source/open-data licensing для геопросторових рішень.		
Практична робота 8. Підготовка патентно-інформаційного звіту: аналоги, прототип, відмінні ознаки, попередня оцінка патентоспроможності та доцільності правової охорони	PH01 та PH10. Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері геодезії та землеустрою, достатні для проведення досліджень і здійснення інновацій. Захищати інтелектуальну власність, комерціалізувати результати науково-дослідної, винахідницької та проєктної діяльності.	15
Практична робота 9-10. Підготовка пробного опису об'єкта права ІВ: фрагмент заявки на винахід/корисну модель або комплект матеріалів для реєстрації авторського права на програмний продукт, базу даних чи геоінформаційну систему; коротка ліцензійна стратегія		10
Самостійна робота 4. Підготовка пакету документів для правової охорони результатів дослідження:		10

опис об'єкта, довідка про аналоги, попереднє обґрунтування патентоспроможності або доцільності реєстрації авторського права, вибір стратегії поширення результатів		
Модульна контрольна робота 2.		25
Всього за модулем 2.		100
Навчальна робота	$(M1+M2)/2*0,7$	70
Залік		30
Всього за курс		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1. «Положення про екзамени і заліки НУБіП України» від 27.02.2025р.

Таблиця 1. Співвідношення між рейтинговими балами здобувача вищої освіти і національною системою оцінювання

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою оцінювання за результати складання екзаменів і заліків
90 – 100	Відмінно
74 – 89	Добре
60 – 73	Задовільно
0 – 59	Незадовільно

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

8.3. Політика оцінювання

Політика дедлайнів перекладання	щодо та	Практичні й самостійні роботи, що здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Дозволяються перекладання модулів (модульних контрольних робіт та доопрацювання практичних робіт) відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (лікарняний, участь у студентських предметних олімпіадах, наукових конкурсах, круглих столах, що проходять на рівні факультету, університету, країни). Достатнім (мінімальна оцінка) вважаємо рівень, коли здобувач вищої освіти ОС Магістр розуміє головні положення навчальної дисципліни, може поверхнево аналізувати поставлені завдання, робити певні висновки; відповідь може бути правильною але недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу дисципліни; вміє застосовувати знання під час складання бізнес-планів та схем формування землекористувань, розв'язати розрахункові завдання за
--	----------------	--

	алгоритмом, користуватися додатковими літературними джерелами. Високим (максимальна оцінка) вважається рівень, коли здобувач вищої освіти ОС Магістр має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні економічні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати завдання, самостійно здобувати і використовувати інформацію й навчальні матеріали; займається науково-дослідною роботою; творчо викладає навчальний матеріал дисципліни; розвиває свої здібності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в різних нестандартних економічних умовах.
Політика академічної доброчесності	щодо Списування під час модульних контрольних робіт та екзамену заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). Пояснюючі записки до виконання графічних (проектних) завдань, реферати повинні мати коректну текстову інформацію щодо виконання завдання практичної роботи та відповідні посилання на використані літературні джерела.
Політика відвідування	щодо Відвідування лекційних і практичних занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, участь у студентських предметних олімпіадах, наукових конкурсах, круглих столах тощо) навчання може відбуватись індивідуально (в онлайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення:

Електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України e-Learn – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=168>)

Конспект лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);

Навчальні посібники: Мартин А.Г., Кустовська О.В., Чумаченко О.М. Інформаційні технології та патентування в наукових дослідженнях: Навчальний посібник. К., 2019. 350 с.

Методичні матеріали щодо вивчення дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти:

1. Кустовська О.В. Інформаційні технології і патентування наукових досліджень (Частина 1. Інтелектуальна власність та патентування наукових досліджень). Методичні вказівки для виконання практичних і самостійних робіт здобувачами вищої освіти ОС Магістр зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». К.: НУБіП України, 2024. 152с.

2. Kustovska O. Licensing and pastenting in land management:workshop. К.,2018. 175р.

10. Рекомендовані джерела інформації:

1. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20> (дата звернення: 03.04.2026).

2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 № 3687-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення: 03.04.2026).

3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.04.2026).

4. Про затвердження Порядку державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються майнових прав на твір : наказ Міністерства економіки України від 16.08.2023 № 11319. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1760-23> (дата звернення: 03.04.2026).

5. Про затвердження Правил складання, подання та проведення експертизи заявки на винахід і заявки на корисну модель : наказ Міністерства економіки України від 09.09.2024 № 23301. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-24> (дата звернення: 03.04.2026).
6. Про національну інфраструктуру геопросторових даних : Закон України від 13.04.2020 № 554-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/554-20> (дата звернення: 03.04.2026).
7. Про затвердження Порядку функціонування національної інфраструктури геопросторових даних : постанова Кабінету Міністрів України від 26.05.2021 № 532. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2021-%D0%BF> (дата звернення: 03.04.2026).
8. UNESCO Recommendation on Open Science. Paris : UNESCO, 2021. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000379949> (date of access: 03.04.2026).
9. Horizon Europe and open science / European Commission. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/strategy/strategy-research-and-innovation/our-digital-future/open-science_en (date of access: 03.04.2026).
10. FAIR Principles / GO FAIR Initiative. URL: <https://www.go-fair.org/fair-principles/> (date of access: 03.04.2026).
11. ORCID for Researchers / ORCID. URL: <https://info.orcid.org/researchers/> (date of access: 03.04.2026).
12. Zotero / Roy Rosenzweig Center for History and New Media. URL: <https://www.zotero.org/> (date of access: 03.04.2026).
13. DataCite. Connecting research, advancing knowledge. URL: <https://datacite.org/> (date of access: 03.04.2026).
14. About records / Zenodo. URL: <https://help.zenodo.org/docs/deposit/about-records/> (date of access: 03.04.2026).
15. Patent Analytics / World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/en/web/patent-analytics> (date of access: 03.04.2026).
16. PATENTSCOPE / World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/en/web/patentscope> (date of access: 03.04.2026).
17. Technology Transfer / World Intellectual Property Organization. URL: <https://www.wipo.int/en/web/technology-transfer> (date of access: 03.04.2026).
18. OGC Standards / Open Geospatial Consortium. URL: <https://www.ogc.org/standards/> (date of access: 03.04.2026).
19. OGC API - Features / Open Geospatial Consortium. URL: <https://www.ogc.org/standards/ogcapi-features/> (date of access: 03.04.2026).
20. ISO 19115-1:2014. Geographic information — Metadata — Part 1: Fundamentals / International Organization for Standardization. URL: <https://www.iso.org/standard/53798.html> (date of access: 03.04.2026).
21. Guide to the role of standards in geospatial information management / United Nations Committee of Experts on Global Geospatial Information Management, Open Geospatial Consortium. URL: <https://standards.unggim.ogc.org/unggim-guide/> (date of access: 03.04.2026).
22. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15> (дата звернення: 03.04.2026).
23. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 03.04.2026).
24. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15> (дата звернення: 03.04.2026).
25. Про оцінку земель : Закон України від 11.12.2003 № 1378-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15> (дата звернення: 03.04.2026).
26. Ivan Vashchynets; Petro Korniienko; Oksana Kustovska; Zoriana Romanova and Yuliia Sushytska (2023) Peculiarities of state regulation of intellectual property rights protection. *Revista Cuestiones Políticas*. Vol. 41(77).

27. Tumulavičius, V.; Prykhodkina, N.; Vovk, M.; Mytych, S.; Kustovska, O. Legal Impacts of Digitization on Intellectual Property. *Amazonia Investiga* 2024, 13, 214-226. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2024.74.02.18>